

บทที่ 5

สภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบันของชาวมอแกน

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของชาวมอแกนในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาสำหรับชาวมอแกนมีดังนี้

1. การศึกษาในระบบ
2. การศึกษานอกระบบ
3. การศึกษาตามอัธยาศัย

1. การศึกษาในระบบ

ก่อนเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ ในปี พ.ศ. 2547 มีการจัดตั้งโรงเรียนเล็กๆ ขึ้นชื่อ โรงเรียนสุรัสวดี (เพื่อเด็กชาวมอแกน) ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ทำการสอนวิชาพื้นฐาน เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ พลศึกษา ฯลฯ โดยคุณครูสุภารัตน์ มีทอง เป็นผู้สอน เพื่อให้เด็กมอแกนมีความรู้เบื้องต้นที่จะสามารถติดต่อสื่อสารกับสังคมใหญ่ได้ โดยจัดให้มีเรือรับส่งและอาหารกลางวันให้ มีเจ้าหน้าที่หน่วยอนุรักษ์หรืออาสาสมัคร มอแกนผลัดกันนำเรือรับส่งเด็ก ๆ และทำกับข้าวให้เด็กรับประทาน ต่อมาทางสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพังงาได้ให้การสนับสนุนการเรียนการสอนโดยให้โรงเรียนสุรัสวดีเป็นโรงเรียน สาขาของโรงเรียนบ้านปากจอก ตำบลเกาะพระทองและให้ตำแหน่งลูกจ้างเพื่อเป็นครูสอนนักเรียน ส่วนเครื่องแบบ สมุดหนังสือและอุปกรณ์ ก็พานั้นรับบริจาค จากได้กั๊งเรือประมงที่เดินทางไปมาบริเวณนี้และจากนักท่องเที่ยว นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนี้และอยากเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ประสบปัญหาเพราะต้องไปเรียนต่อที่โรงเรียนบนฝั่ง อยู่ห่างไกลจากครอบครัวและชุมชน แต่หากมีการสนับสนุนให้ทุนการศึกษาและให้เด็กไปเรียนต่อเป็นกลุ่ม เด็กก็จะคลายความคิดถึงบ้าน หัวใจสำคัญของการเรียนการสอนคือต้องกระตุ้นให้เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อการดำรงชีวิตและดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นมีคุณค่าและความหมายกับวิถีของมอแกน

2. การศึกษานอกระบบ

หลังจากอุบัติเหตุทางธรรมชาติคลื่นยักษ์สึนามิได้พัดถล่มโรงเรียนทำให้โรงเรียนพังเสียหายจนไม่สามารถบูรณะซ่อมแซมให้ใช้เป็นที่เรียนต่อไปได้ แต่ด้วยพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงห่วงใยเด็กและคุณภาพชีวิตของชาวมอแกนจึงมีรับสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน (ปัจจุบันคือ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยหรือ กศน.) จัดการศึกษาในรูปแบบที่ดำเนินงานในพื้นที่สูงในเขตภาคเหนือ คือ “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง” ซึ่งมีความเหมาะสมในบริบทต่าง ๆ และไม่ยุ่งยากในการจัดตั้งหรือดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก เยาวชนและประชาชน

ที่อาศัยอยู่ เพื่อการเรียนรู้ภาษาไทยในการสื่อสาร ซึ่งหลังจากนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้รับพระราชดำริมาปฏิบัติจัดตั้ง “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยมอแกน” ขึ้นในเดือนพฤษภาคม 2548 โดยอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์จัดสร้างอาคารชั่วคราว ในปี 2550 ได้จัดสร้างเป็นอาคารถาวร ในระยะเริ่มแรกสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์มาสนับสนุนการดำเนินงาน เป็นค่าอาหารกลางวัน สื่อและอุปกรณ์ทางการศึกษา และค่าตอบแทนครู จำนวน 2 คน คือ นายธีรยุทธ ตาหลิและนายชนะ แก้วอูด้ง (จากการให้สัมภาษณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกระบุรี วันที่ 9 พฤษภาคม 2553) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยมอแกนในขณะนี้อยู่ในความดูแลของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกระบุรี จ. พังงา เปิดทำการสอนโดยแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา

ครูผู้สอน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกระบุรี (เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2553) พบว่า ครูอาสาที่ประจำการอยู่ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมอแกน มีจำนวน 2 คน คือนายชนะ แก้วอูด้ง และนายธีรยุทธ ตาหลิ เป็นครูอาสาฝึงตัวอยู่ที่นี้ตั้งแต่เปิดศูนย์การเรียนรู้ ขณะนี้กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ทางสำนักงานได้ส่งไปพัฒนาตนเองโดยการอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอน การผลิตสื่ออยู่เสมอ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ครูที่ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ไม่สามารถเดินทางติดต่อกับบนพื้นราบได้เป็นเวลา 6 เดือนในแต่ละปี เนื่องจากมีมรสุม เรือโดยสารหยุดการเดินทาง ครูทั้งสองคนจึงได้รับการบรรจุเป็นพนักงานราชการ มีสวัสดิการตามที่ควรได้รับ การที่ครูฝึงตัวอยู่ในชุมชนนานจนสร้างความคุ้นเคยกับชาวบ้านได้เป็นอย่างดี ทำให้รู้จักวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ในทุก ๆ ด้านของชาวมอแกนเป็นอย่างดี นอกจากหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนแล้ว ครูต้องรับหน้าที่ทั้งทำอาหารกลางวัน ช่างตัดผม กรรมการคอยห้ามเวลาครอบครัวชาวมอแกนทะเลาะวิวาทกัน บางครั้งก็ทำหน้าที่แทนผู้ใหญ่บ้านในโอกาสต่าง ๆ เวลาที่ชาวบ้านเจ็บไข้หรือป่วยหนัก แม้จะเป็นเวลาดีก็ถึงแม้จะช่วยอะไรไม่ได้มากเป็นกำลังใจก็ยังดีคุณครูทั้งสองคนทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนอยู่เสมอเป็นที่นับถือของชาวบ้านและไม่เคยปรากฏในเรื่องความขัดแย้งที่รุนแรงกับชาวมอแกน

นักเรียน ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมอแกน มี จำนวนทั้งสิ้น 60 คน จำแนกเป็น 2 ระดับ ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมอแกนแยกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน	ครูผู้รับผิดชอบ
อนุบาล	39	นายชนะ แก้วกุดัง
ป.1	13	นายธีรยุทธ ตาหลิ
ป.2	6	
ป.3	5	
รวม	63	

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ระดับอนุบาลมีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 39 คน เด็กจะมีอายุอยู่ในช่วง 3-5 ปี ในระดับประถมศึกษาสอนสำหรับเด็กอายุ 6 ปีขึ้นไปเปิดทำการสอนตั้งแต่ ประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีนักเรียน 24 คน รวมทั้งสิ้น 63 คน จำนวนเด็กจะขึ้น ๆ ลง ๆ เพราะบางส่วนก็เดินทางไปเยี่ยมญาติกับพ่อแม่ที่ประเทศพม่า พูดภาษามอแกนเป็นภาษาหลัก นับถือผีตามบรรพบุรุษ ครอบครัวยู่ในพื้นที่มาตั้งแต่ดั้งเดิมไม่ได้ย้ายมาจากเกาะอื่นและบางคนไม่เคยออกไปนอกเกาะ (ข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกระบุรี)

หลักสูตร จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกระบุรี (เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2553) พบว่า ในด้านหลักสูตร การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือชาวไทยมอแกนสำหรับชาวไทยมอแกน ที่มีความประสงค์จะใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร โดยการ อ่าน เขียน ฟัง พูด ในชีวิตประจำวัน ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือชาวไทยมอแกน โดยมีคณะทำงานประกอบด้วยบุคลากรจากสำนักพระราชวัง กลุ่มส่งเสริมการปฏิบัติการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกระบุรี สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพังงา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดภูเก็ต สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกระบี่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตรัง สถาบัน กสน.ภาคใต้ สถาบัน กสน. ภาคตะวันออก อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาบริบทของชาวไทยมอแกน บริเวณอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ อ.กระบุรี จ.พังงา
2. ยกร่างกรอบหลักสูตร หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือชาวไทยมอแกน
3. จัดทำหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือชาวไทยมอแกน
4. ทดลองใช้หลักสูตร ในการดำเนินทดลองใช้หลักสูตรโดยครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยมอแกนจำนวน 2 คน ทดลองใช้กับเด็กและเยาวชนชาวไทยมอแกนจำนวน 45 คน

5. ติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือชาวไทยมอแกน เพื่อนำผลที่ได้จากการติดตาม การใช้หลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือชาวไทยมอแกนในสภาพที่เป็นจริง

6. พัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือชาวไทยมอแกนนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลมาพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์และเหมาะสมกับผู้ไม่รู้หนังสือชาวไทยมอแกนมากที่สุด

7. นำหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือชาวไทยมอแกนที่พัฒนาแล้วไปใช้กลุ่มเป้าหมาย

โครงสร้างหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ในด้าน โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือชาวไทยมอแกน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ คุระบุรี วันที่ 9 พฤษภาคม 2553) พบว่า หลักสูตรสำหรับชาวมอแกนดังกล่าวได้จากการศึกษา วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ในทุก ๆ ด้านตลอดจนสภาพปัญหาความเป็นอยู่ของชาวไทยมอแกน แล้วนำมาจัดเป็นกลุ่ม สภาพใหญ่ ๆ ได้ 6 กลุ่มสภาพ ผู้เรียนจะต้องเรียนกลุ่มสภาพพื้นฐาน 16 เรื่อง และเลือกเรียนกลุ่ม สภาพอื่นๆ อีกไม่น้อยกว่า 45 เรื่อง จึงจะถือว่าจบหลักสูตร ดังนี้

1. กลุ่มสภาพพื้นฐาน 16 เรื่อง ประกอบด้วย เรื่อง ฉันทน์, บ้าน, ร่างกาย, เสื้อผ้า, อาหาร, ทำงาน, วิ่งเล่น, ทะเล, ป่าไม้, หาดทราย, ต้อนรับเพื่อน, เล่านิทาน, กลิ่นใหญ่ ลมแรง, หมู่เกาะสุรินทร์, ประเทศไทย, ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. กลุ่มสภาพสุขอนามัย (15 เรื่อง) ประกอบด้วย การบำรุงครรภ์, การเลี้ยงดูบุตร, อาหารที่มีคุณค่า, อาหารที่ไม่มีคุณค่า, เครื่องนุ่มห่มสะอาด, ร่างกายสะอาด, โรคผิวหนัง, โรคท้องร่วง, โรคหวัด, สารเสพติดใกล้ตัว, ส้วม, น้ำสะอาด, ยาสามัญประจำบ้าน, ยุง, พยาธิปากขอ

3. กลุ่มสภาพทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน (7 เรื่อง) ประกอบด้วย ชายหาดสะอาด, ปู ไข่ สัตว์สงวนของบ้านเรา, ปะการังสวยงาม, ปลาสวย, เปลือกหอยสวยงาม, พืชสมุนไพรบ้านเรา, การกำจัดขยะ

4. กลุ่มสภาพอาชีพ (9 เรื่อง) ประกอบด้วย รับจ้าง, สานกระปุกและเสื่อ, ทำเรือจำลอง, ประมงชายฝั่ง, ดากแห้ง, หมักคอง, ผักสวนครัว, สมุนไพรเสริมรายได้, นวดแผนไทย

5. กลุ่มสภาพขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อ (9 เรื่อง) ประกอบด้วย หล่อโบง วิถีชีวิตของมอแกน, รับบัญญูเดือนสิบ, พิธีศพ...ดินกลบหน้า, ความเชื่อและศาสนา, ครอบครัวและสังคัมมอแกน, ด้วยสายใยรัก, กำบาง...เรือแห่งชีวิต, การละเล่นของเรา, ยิ้มสวยด้วยมอแกน

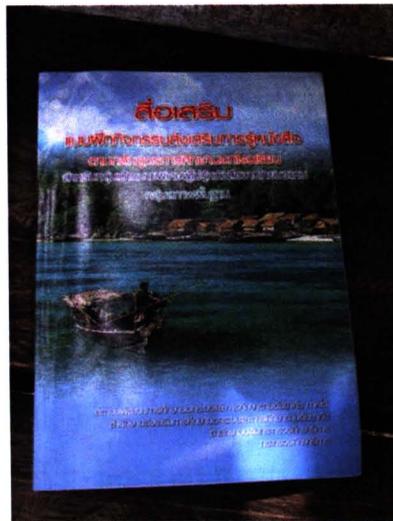
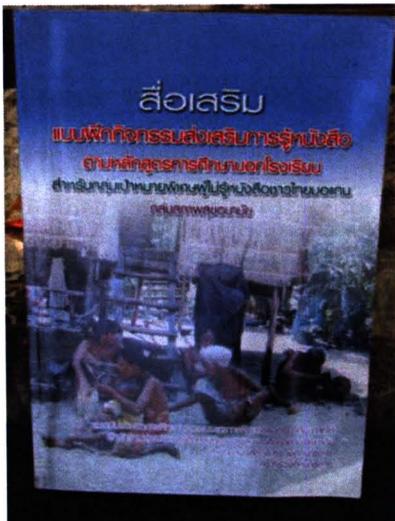
6. กลุ่มสภาพการเป็นพลเมืองดี : คนดีศรีมอแกน (9 เรื่อง) ประกอบด้วย เวลาว่างที่มีคุณค่า มอแกนชื่อศักดิ์, มอแกนสามัคคี, ร่วมกันรักษาข้อตกลงของชุมชน, มอแกนกับการพัฒนาชุมชน,

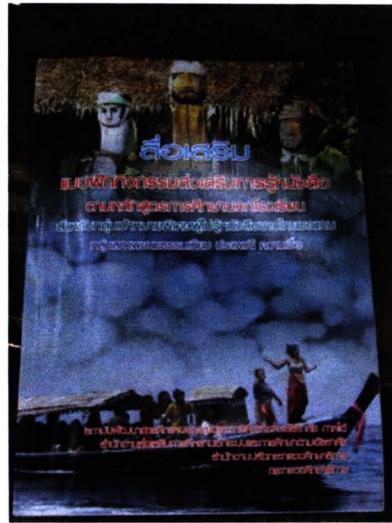
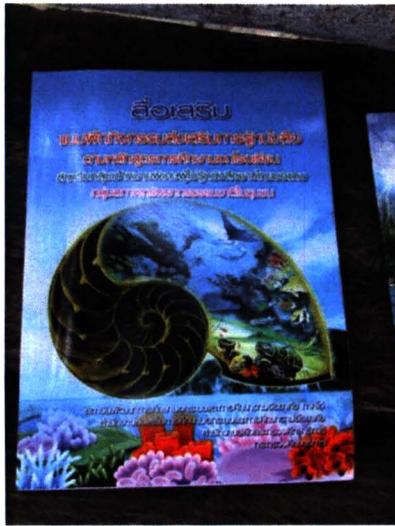

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์
 2. เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสดีกทักษะเพิ่มเติมในการใช้ทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์
- เบื้องต้นตามเนื้อหาสาระในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษผู้ไม่รู้หนังสือชาวไทยมอแกน
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านสุขอนามัย อาชีพ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและการเป็นพลเมืองดีโดยสอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวไทยมอแกน

ภาพหนังสือซึ่งใช้สำหรับชาวมอแกน

กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนจากการสัมภาษณ์ ครูอาสา (วันที่ 8 พฤษภาคม 2553) พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 2 ระดับ

ในระดับชั้นอนุบาล จัดการเรียนการสอนโดยการปูพื้นฐานให้เด็กอ่านและเขียน ก ไข่ ถึง ฮ นกฮูก สอนนับเลขและให้เขารู้จักฟังคำสั่งและพูดคุยสื่อสารกับเราได้ ซึ่งต้องใช้เวลาเพราะเด็กเล็กฟังภาษาไทยยังไม่ค่อยรู้เรื่อง ในระดับอนุบาลจะเน้นการเล่นมากกว่าการเรียนเพื่อเตรียมความพร้อม

ระดับประถมศึกษา นักเรียนชั้น ป. 1- ป. 3 ซึ่งผ่านการปูพื้นฐานภาษาไทยมาแล้วระดับหนึ่ง ทำให้เด็กมีความคิดเป็นของตนเองมากขึ้น การจัดการเรียนการสอนค่อนข้างยาก เพราะต้องบูรณาการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสภาพปัญหาและความเหมาะสมกับวิถีชีวิตของกลุ่มชาวมอแกน เนื่องจากการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนชาวไทยมอแกน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อาศัยอยู่ชายฝั่งทะเล มีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกับคนทั่วไป การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมให้คงไว้ แต่มีการพัฒนาสุขอนามัยที่ดีขึ้น โดยจะเน้นการบูรณาการเพื่อนำไปใช้กับชีวิตจริง เป็นการสอนจากสิ่งที่ใกล้ตัว ไปสู่สิ่งไกลตัว โดยมีภาษามอแกนนำก่อนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจที่จะเรียนรู้ต่อไป ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้ว ครูจะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างภาษาและครูไม่จำเป็นต้องรู้ภาษามอแกนเชิงลึก แต่ต้องเข้าใจวัฒนธรรมชาวมอแกนเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ในระดับประถมศึกษาจะใช้แบบเรียนสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือ(ตัวอย่างในภาคผนวก) จัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 5 วัน ๆ ละ 5 ชั่วโมง จะเน้นวิชาการ ประมาณ 3 ชั่วโมง หลังจากนั้นจะเป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น การทำการเกษตร ปลูกพืชผักสวนครัวเพื่ออาหารกลางวัน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งจะมีขั้นตอนในการสอนดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียนและทบทวนบทเรียนเดิมและซักถามปัญหา (ถ้ามี)
2. ชี้นำเสนอบทเรียนเข้าสู่บทเรียนใหม่

- 2.1 ภาพยนตร์/บทเรียน/ซักถาม/พูดคุย
- 2.2 อ่านสาร (เนื้อหา)
- 2.3 อ่านคำหลัก
3. ชั้นฝึกทักษะภาษาไทย
4. ชั้นฝึกทักษะคณิตศาสตร์
5. ชั้นฝึกทักษะการแก้ปัญหา
6. ชั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการเรียน

หมายเหตุ

1. สำหรับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน เมื่อจบชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 แล้วผู้สอนสามารถนำชั้นที่ 5 คือ ชั้นฝึกทักษะการแก้ปัญหามาสอนต่อได้เลย แล้วตามด้วยชั้นที่ 3,4 และ 6 ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการสอนนั้นสามารถดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุตามวัตถุประสงค์

2. ในกรณีที่ผู้เรียนเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี ผู้สอน สามารถปรับขั้นตอนการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสมโดยพิจารณาดูให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของผู้เรียน

ในการจัดการเรียนการสอนเรียนรวมกัน ไม่ได้แบ่งเป็นชั้นแต่ในการประเมินผลจะใช้การประเมินแยกระดับ

การวัดผลประเมินผลและการจบหลักสูตร

ในด้านการวัดผลสัมฤทธิ์ จากการสัมภาษณ์ ครูอาสา (เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2553) พบว่าการวัดและประเมินผลดำเนินการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานจริงของผู้เรียนโดยพิจารณาจาก

1. ผลการนำสิ่งที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
2. สังเกตการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
3. จากผลงานการฝึกทักษะในกิจกรรมต่าง ๆ
4. มีเวลาพบกลุ่มและร่วมทำกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

สื่อ- อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ครูอาสา (เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2553) พบว่า สื่อที่ใช้เพื่อการเรียนรู้สำหรับหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือชาวไทยมอแกน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ อ.คุระบุรี จ.พังงา ประกอบด้วย

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือเรียน หนังสือค้นคว้า หนังสืออ่านเสริมประสบการณ์ ไปสเตอร์
2. สื่อเทคโนโลยี ได้แก่ วัสดุทัศน ชูครับสัญญาณดาวเทียม

3. สื่ออื่น ๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรมหรือกระบวนการ เช่น การแสดงละคร บทบาทสมมุติ การสาธิต การทำโครงการ สื่อวัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์ เช่น หุ่นจำลอง เครื่องมือวิทยาศาสตร์

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูอาสา (เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2553) พบว่าปัญหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเรื่องปากท้อง เด็กโตขาดเรียนบ่อยเพราะต้องออกไปช่วยพ่อแม่ทำมาหากิน ดังนั้นการเรียนการสอนจึงต้องปรับ โดยในช่วงเช้าให้เด็กทำกิจกรรมนันทนาการตามสภาพและความเหมาะสม ให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมสัมผัสถึงวิถีชีวิต เนื่องจากในช่วงเปิดเกาะเป็นช่วงที่หมดฤดูมรสุมจะมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวมอแกน ส่วนในช่วงบ่ายจะจัดการเรียนการสอนเป็นวิชาการ ซึ่งผลการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาประเมินในภาพรวมว่าเป็นเรื่องที่ยากมากที่จะทำให้ชนเผ่ามองเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเหมือนกับการนำลูกออกไปหาปลาหรือจับสัตว์ทะเลซึ่งเห็นผลทันทีทันใด เพียงแต่การได้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ทำให้เขาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การรักษาความสะอาด การล้างมือก่อนกินข้าว การอาบน้ำก่อนมาเรียน การรู้จักขับถ่ายในห้องน้ำซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็ก ๆ นำไปขยายผลไปยังพ่อแม่ให้มีสุขลักษณะที่ดีขึ้นด้วย

3. การศึกษาตามอัธยาศัย

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกระบุรี (วันที่ 9 พฤษภาคม 2553) นักเรียนได้รับความรู้แบบนอกโรงเรียนและตามอัธยาศัยที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจากหลาย ๆ แหล่ง เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้าไปในพื้นที่ เช่น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเข้ามาให้ความรู้ด้านสุขภาพ มาตรวจสุขภาพ กำจัดเหา และให้อาหารเสริมแก่นักเรียน อุทยานแห่งชาติให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวในอุทยานก็ให้ความรู้แก่นักเรียนบ้างในบางครั้ง ท้องถิ่นอำเภอมาให้ความรู้ในด้านสิทธิ ด้านการปกครอง

การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ของชาวมอแกนนั้น ส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยบรรพบุรุษและครอบครัวมากกว่าอย่างอื่น การอบรมสั่งสอนของชาวมอแกนส่วนใหญ่เป็นการสอนให้รู้จักการดำรงชีวิตตามวิถีทางของชาวมอแกน เช่น ภาษาพูด ขนบธรรมเนียมประเพณี เด็กชาวมอแกนทั้งหญิงและชายจะถูกฝึกให้เรียนรู้ธรรมชาติ สอนให้รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ฝึกให้ว่ายน้ำ ดำน้ำ บังคับเรือ โดยเฉพาะเด็กชาวมอแกนผู้ชาย จะถูกฝึกให้รู้จักชีวิตสัตว์ทะเล และรู้จักใช้เครื่องมือในการจับสัตว์เหล่านั้นเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต ส่วนเด็กผู้หญิง จะได้รับการฝึกหัดเกี่ยวกับงานบ้าน เช่น การปรุงอาหาร การเลี้ยงดูเด็ก ในครอบครัวชาวมอแกน ในช่วงที่เด็กยังเล็กอยู่จะอยู่ในความรับผิดชอบของผู้เป็นแม่ เพราะผู้เป็นพ่อต้องออกไปประกอบอาชีพ

ประมวลภาพ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีเสด็จ
เปิดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมอแกน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา
(ภาพจากอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จเยี่ยมชุมชนมอแกนที่ หมู่เกาะสุรินทร์

ชาวมอแกนถวายการต้อนรับ

ภาพชาวมอแกนเล่นดนตรีประจำเผ่าและร้องรำถวายให้ทรงทอดพระเนตร

สภาพทั่วไปของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมอแกน

อาคารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมอแกน

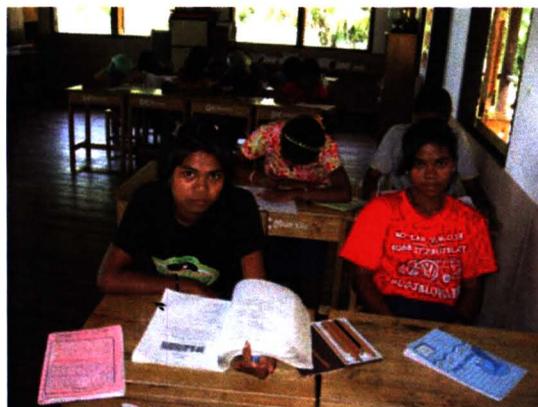
ห้องประทับและโต๊ะทรงพระอักษรของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

ห้องสมุดในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมอแกน

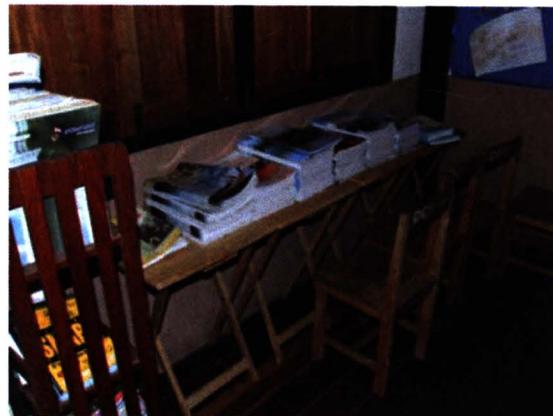
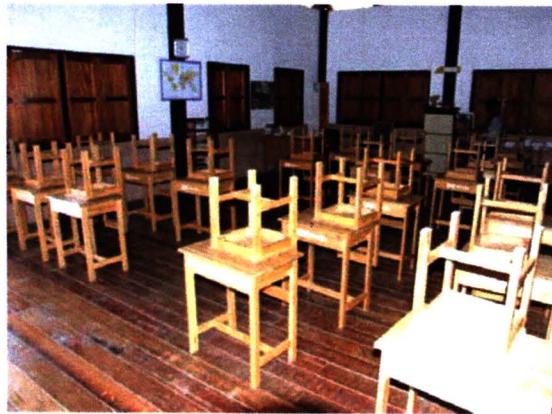
บรรยากาศในห้องเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมอแกน

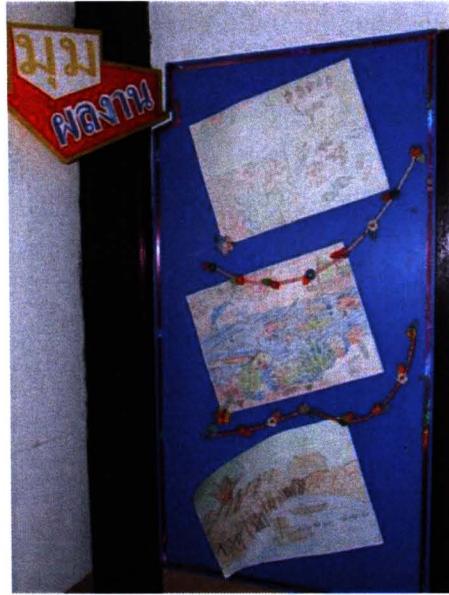

การเรียนนอห้องเรียน

สภาพห้องเรียน

บ้านพักครูอาสาในหมู่บ้านมอแกน

การเกษตรเพื่ออาหารกลางวันใกล้บ้านพักครูอาสา

ภาพคุณครูอาสาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมอแกนผู้เสียสละและอุทิศตนทั้งสองท่าน

ภาพขณะผู้วิจัยสัมภาษณ์คุณครูอาสาทั้งสองท่าน

ภาพผู้วิจัยพูดคุยกับเด็กชาวมอแกน

